

КОЗОРИС Михайло Кірович (крипт. — К. М.; 02. 03. 1882, м. Калуш, нині Івано-Фр. обл. — 09. 10, за ін. даними — 03. 11. 1937, урочище Сандормох поблизу м. Медвеж'єгорськ, Карелія, РФ) — громадсько-політичний діяч, прозаїк. Брат **М. Бариляк**. Член літ.-громад. організації письменників «Західня Україна» (1925). Закін. правн. факультет Львів. університету (1912). Працював у адвокат. канцеляріях Калуша. Із приходом у Галичину рос. військ, 1914 заарешт. як «австрофіл» і вивезений у Томську губ. (Росія). У червні 1917 повернувся в Україну, працював у Вінниці секр. земел. управи і викл. нім. мови в гімназії. У квітні-листопаді 1918 ув'язн. за наказом уряду Української Держави. Після звільнення брав активну участь у розбудові ЗУНР: навесні 1919 признач. повіт. комісаром у м-ку Делятин (нині смт Надвірнян. р-ну), згодом — у м. Косів (обидва — нині Івано-Фр. обл.). У складі УГА перейшов на Наддніпряну Україну, на поч. 1920 вступив до КП(б)У, працював у ред. г. «Червоний стрілець», «Галицький комуніст», «Комуніст Прикарпаття». У липні того ж року брав участь у поході Червоної армії в Галичину, у Тернополі

признач. чл. Галревкому, відповідав за конфіскацію поміщиц. і церк. земель. Після звинувачення у зв'язках із **В. Винниченком** виключ. із партії. До 1924 в м. Умань (нині Черкас. обл.) працював у ред. г. «Вісті Уманщини», лектором на політ. курсах, дир. с.-г. школи. Від 1924 — у Києві: слідчий при губерн. суді, 1926–27 — секр. губвиконкому, 1927–30 — секр. уповноваженого укр. науки. Від 1931 — науковий співробітник Комісії ВУАН з історії Зх. України. Як письменник дебютував 1907 новелою «Купували образи». Більшість його творів, зокрема й зб. новел «Дві сили» (1927), — про життя народу Зх. України, що знемагав під іноз. гнітом. Романи «Чорногора говорить» (1931) — про станове розшарування у гуцул. селі, «Голуба кров» (1932, ч. 1) — про галиц. інтелігенцію в Австро-Угор. імперії. Повісті «Село встає» (1929) і «Степ» (1931) присвяч. становленню нового ладу в Рад. Україні. Написав п'єси для дітей «Дитяче свято», «Тарас-дитина» (обидві — 1914), кн. публіцистики «Панський терор на Західній Україні» (1932), літературознав. дослідж. «Соціальні моменти в творчості В. Стефаника» (1932) та «Марко Черемшина» («Літературна газета», 1932, 12 червня). Залишив спогади «Моя зустріч з Іваном Франком» (1930). 5 лютого 1933 заарешт., за звинуваченнями у націоналізмі (зокрема за роман «Голуба кров») та зв'язках з УВО засудж. до 5-ти р. позбавлення волі, 1937 — до розстрілу. Реабіліт. 1959.

Рекомендована література

1. Арсенич П., Козовик І. До характеристики творчого шляху М. К. Козоріса // РЛ. 1971. № 11;
2. Арсенич П. Пам'яті Михайла Козоріса // Жовтень. 1982. № 4;
3. Рубльов О. С. Михайло Козоріс: Доля інтелігента // Укр. археогр. щоріч. Вип. 2. К., 1993.

П. І. Арсенич

Бібліографічний опис:

Козоріс Михайло Кірович / П. І. Арсенич // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7981>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).